

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 20. ANULU XVI.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditorul poiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretiumul prenumeraturii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarchia pe anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principii și teritori străine pe anu 12 fl. pe 1/4 anu, 6 fl. v. a.

Sabiu, în 10 Martiu 1868.

Cu 1 Aprile se deschide prenumeratia nouă la „Telegraful Romanu” pre lângă condițiunile espuse în fruntea foiei.

Editură

Vechi'a Metropolia româna ortodoxă a Transilvaniei și părților Ungariei.

I.

(Urmare.)

(N. P.) C. Acte oficiose de Metropolitii ai Ardélului, în care ei însisi se numescu și se subscriu în acele a Metropolitii.

1. Dela Metropolitului Stefanu Simeonu către Parteniu Episcopului Muncaciului, care sună astfel: „Stefano Simeonu cu mil'a lui Ddieu Archiepiscopulu Albei-Juliei, alu Vadului, alu Maramureșului, și alu tótei Transilvaniei de legea grecescă. Facem cunoscutu prin acésta tutororu celor... ca au venit la noi onoratulu Parinte Petru Parteniu, religiosulu preotu din cinulu s. Vasiliu de rîtu grecescu, cu atestate de cinsti și indestulitóre din partea Prea onoratloru Episcopi, ... și au cettu atestatele, din care amu vediutu ea numitulu Parinte Parteniu s'au alesu cu glasul unanimu că sa urmedie pomenitului Prea cinstitului Domnui Episcopu din Muncaci, Vasiliu Tarasoviciu, care nu demultu a estu din vietă, și sa se înalțe în loculu și scaunulu lui. Noi asiā dara cercetandu caus'a mai susu numitului, l'amu primitu omenescă în dragoștea lui Christosu, și după ce amu invitatu pre Preasântul domn Sav'a Episcopulu Bistrei, și amu chiamat la sinodu pe clerulu nostru, și amu facuto formele care le privescu săntele canone și săntul sinodu, amu inceputu solenitatea, și l'amu săntul Episcopu pentru numitulu scaunu alu Muncaciului cu orenduiel'a apostolésca, și i-amu datu facultatea de a chirotori Preoti. . . . Datu în Alb'a-Juli'a în anulu dela facerea lumiei 7159, iéra dela nascerea seciorii 1651, în monastirea Preasântei Treimi din resiedintia nostra metropolitana.”)

2. Dela Genadiu Metropolitului din 4 Decembrie 1628, către creștinii din Comitatul Hunedórei privitor la întâruirea Protopopului Ianesiu din Hunedóra de a pute judecă cause etc. care sună în urmatorulu chipu:

„Милостији 8 кога прѣк отшена а рхієнісъко п 8 кір Генадій от стол Белградскіи, и ваде-кіи, и вададскіи, и Сатмарскіи и всен землі Аре-діалскіи ипра-

Pace și blagoslovenie. Scrimu tuturor domnilor și ispanilor, și vice-ispanilor, și birailor, și solgabirailor, și tuturora deregatorilor, cari sunteti facatori de dereptate și purtatori de cinsti din Varmegia Hinedóriei. Sa fie domnie voastră sanatosi, alt'a damu scire domniilor vostre, și altor tuturor preoților și birailor de pren totale satele impreuna tuturor romanilor, cari se tienu de legea greceasca și serbesca, cum vediudu noi protop. Ianesiu din Hinedóra, la mână lui cărtile și altori Vladici mai de nainte vreme, intr-acelasiu chipu datam Vladicii mea carte nostra. Cum sa fie lare și puternică societate intru totă lucrile legii, aleagându sventele biserici de acoperis, de centimuri, și de siriul din launtru, cum îspravescu preoții, și cum invatiens'ta evangelia, și toti omenei cum postescu și cum asculta, și de totă pedecarile sa socoteșca până la alu cincile ver, și de cuserii, de cari se mesteca cu scire și foră scire, și de omene carei lasa muerile, și asisderea

și muierile carei lasa barbatii. Derept aceea și voi preoțiloru și cu totu clericulu bisericiloru, să aveți asculta de totă de ce va da protopopulu inviatatura, pentru că iamu datu putere, cum unde va fi lege impreuna cu giuratii se pote desparti și birsigau lui, cu direplate, iar cine (nu) va asuță de cumentul cărții noastre, se fie birsig și (12) florini, iar se va tineea într'altu chipu cine va sa sia opritu de biserica, de acésta seriamu că n. cz. czc. dir. „A X к и пис маја АНК. А ЗИ БРАЛТ ХАХКИ. Генадіе Архієпископ.” *)

In chipulu meu sa poruncească în totu loculu. „(L. S.) Stefanu archiepiscopu i mitropolitu.”

3. Dela Teofiliu, din 9 April 1697.

„Din mil'a lui Ddieu Teofiliu Archiepiscopulu Mitropolie i Belgradului și a toti tierii Ardealului. ЕЩЕЖЕ ИПРОЧИ.

Catra acésta dela noi tramitemu molitva și blagoslovenie molitiloru vostre preoțiloru și boieriloru din eparfie delă Hunedóra și oraseniiloru de cinsti. pricina a acesti carti nu este alta, fară numai postindu Ddieu pre cinstitulu protopopulu Niculae pana la saborulu mare, adăul imperatesc, dajdile vladicestii, și alte venituri ce suntu se le strengă și sa le aduca la saboru, alte lucruri ce se vor templa necuviose între creștini impreuna cu multvele vostre se le indrepteadie. dela saborulu mare se va asiedia protopopie, cum va fi mai bine, iar pona atunci de popa Ion se ascultati, ca să de protopopul, ea vare cine se vare afla beingaditoriu poruncii noastre ore preotu, ore mireanu, cu pe-deapsa saborului mare se va bintatui, cu altă seversiā, se ve spăsiti dela Chs:

Scrisu in Belgradu 1628, anu 4, Vladica Teofil. (L. S.)⁴

Nota Totu de acelo— Inscriptiunea pre sigilo e: „Aceasta iaste— polie Belgradul”. (cu negru)

Ieru in dosu: „Az ur. Istenne aldasa legyen minnyaian kegyelmeteken szivem szerint kivánom.

Mint hogy Popa Nicola uramat Isten evilagbul ki szollította es a szomoru halal altal ki hitta, a ki kgtek' el hiszen Hunyadvarmegyeben levő Papok igen nehezen, ily jo expertus Esperestyekülválo megis valasa, e nekünk is sem kicsin szomorosagankra eset. Hogy annakokaert az ö kegyelme halalaval nagyob kar ne következnek, Popa Ianos Uramat ez ö kegme, testver attyaflat, a mostani Hunyadi Papot, a kit a Hunyadiak megis illendőnek Popa Nikola uram helyeben: mi is illendőnek ismerven, arra az Esperesti tisztes hivatalra, a következendö Generalisig fel veltük, hogy addigis igazgassa kgteket kivaltkepen a buzanak portioiaban, hogy valamint kara ne következzek a Partialisnak, kgteket azon kerem 's egyszersmind parantsolom hogy engedelmeskedgyek a megis említet Popa Iuvonnak mindenekbe, mert valaki nem engedelmeskedik, a censurat elneim mulatty.

Akkor osztan fel jüvén meg is esketylük a Generalis előtt. Mikk' utanna Istennék kglme nyagodgyék kglmetek mind sejunkent.

Kglmetek kesz jo akaro attyaflat a Christusban. (L. S.) Vespremi Istvan, Erdélyi Reformatus magyar es olah Püspök m. p. **

*) Vedi acte și fragmente de T. Cipariu.

**) Totu acolo ne aflarem indemnata publică la loculu acesta, și acestu documentu în limb'a magiara, pentru însemnatatea lui istorica, și inca în ocma după cum se affa la acte și fragmente.

D. Un fragment istorico-juridic de drepturile bisericescii, din cartea sub titlu:

„Zakonik.”

„Ce se dice cartea legilor, care legi se judecă în scaunul sfântu alu bisericii in Mitropolia Belgradului in saborulu vladicescu cu toti protopopii tierii, și alte legi care se facu fără de saborulu mare, Vladic'a cu titorii și cu juratii. Inceput' amu a scrie, candu au fostu anii domnului 1868. Candu saborulu mare a toti Protopopii: cu voia și porunc'a prea luminatului si milostivului domnului nostru a Craiolui A p a f i M i c h a i u den mil'a lui Ddieu Craiolui Ardélului, domnul părții tierii unguresci, spanului seculorū nnp. pre parintele losifu B u d a i pre vladici'a Ardélului Metropolită Belgradului l'an alesu, fiindu notaresiu saborului mare Protopopu Ion den vinti, și titoru monastirei Belgradului.

„Avut'au acela metropolia totudéun'a grigiori și titorii eu ajutoriu. iéra titorii adeverati și jurati s'au renduitu in vladici'a Metropolitului Sav'a Brancoviciu, candu amu scrisu dela nascerea lui Chr. 1868 — 1869 —.

„Titorii cari s'au renduitu atunciă intâi, acelii suntu: Protopopu Ion de vinti: Protopopulu Tomu den Belgradu: Dumitru logofetulu: Teoz'a Miclausi, den Belgradu. Atunci s'au renduitu in saborulu mare cu voia și cu sfatulu a toti Protopopii, după aceea intariti și cu cartea prea luminatului și mil. Domnului nostru Craiolui, in care carte a Mariei Sele se vede cei deregatorii titorilor și preice suntu renduiti este scrisu la captalania Belgradului.

„Iéra pentru sa nu se uite dreptatea bisericei noastre și obiceiulu celu bunu, cu carele au traitu pâna acum, și dereptatile Craitoru spăsiti, cu care ne-au miluitu. si a Mariei Sele preiam. domnului nostru Craiolu de acum ce mila au arestatu către acestu saboru și biserica seraca a noastră in némuirele creștinatâii sa se pomeneșca. scrisu amu într-acestu pomelnicu alu Metropoliei noastre a Belgradului :

a) Intâi canonulu au obiceioul, candu alegemur au punem vladica: лист 8.

b) Vladic'a cu ce renduiela trebuie sa traiescă. лист.

c) Ce-i deregatorii a titoriloru:

d) Ce are biserica bunu au avere.

e) Ce este venitulu bisericei.

f) Canonulu Protopopiloru.

g) Canonulu popiloru.

h) De popii cari vinu dintr'alte tieri.

i) De saborele mici ale eparfiilor.

j) Despre alegerea dieacilor pre popie.

Intâi'a parte (лист) a.

Despre alegerea Vladiciei.

Alegerea Vladicului nostru romanescu aici in Ardél este din mil'a si din voia Craiolui, care lucru ne este nōne ingaduitu dela Craii cei mai de demultu reposati. candu va fi lipsa, sa se strengă toti Protopopii si inca si dintre ceia-lalti preoții si din voia a totu saborulu, unindu-se toti la ong cu ventu asiā sa-lu aléga. care de se va parea si Craiulni ca este hânicu asiā i-lu va intarî in Vladicie precum se vede in probat'a constitutiune si, titulu alu optul. si articusi intâi.

(Va urma).

**) Totu acolo.

Evenimente politice.

S a b i u 9 Martiu.

Delegatiunea ungurăscă a terminat desbaterea bugetului și astăzi în securt va urma închiderea sesiunii sale.

Caleitoria Principelui Napoleon inca și acum ocupă lumea politică. Dianăstică oficiosa din Berlinu afirma că Prințul nu a avut missiune „formală“ politică.

Interesanta e impărtășirea ce o face în privința acestăi „Köln. Ztg.“. Ea presupune că missiunea Prințului Napoleon nu a putut avea missiune formală politică, pentru că la casu de nici succedea missiunea se compromitea regimul francez. Înțețuirea Prințului după acea făță a putut fi astăzi dără numai de a înlocui relațiunile cele bune ale Russiei cu Prusia prin altă combinare, său de a împlini și pre Franța în acelă relație și în tipul acestăi de a neutraliza încătuva pre Russiei. Fiind că astăzi ceva era prete putinția de a seversi principalele în optu dile, adică de potență schimbă constelația condiționată între Prusia și Russia de situația europeană, astăzi înțețuirea Prințului nu putea fi altă decât prin mijlocirea Prusiei o apropiere a Franței de Russiei. Dărădă va considera omul tinută ambasadei rusești, carea în totu tempulu, cătu a petrecut Prințul în Berlinu, a fostu foarte rezervată, aru rezultă ca referintele cabinetelor au remas acelești, cari au fostu și înainte de venirea Prințului la Berlinu. În tempulu mai din cînd cînd diariile franceze, ca Prințul Napoleon i-ar fi succedut a iudecătă pre Prusia sa inflăcătăreze în unu modu moderatiori astupră Russiei. Această a făcut-o însă Prusia inca de mai înainte și cu efectu, și astăzi dorințele Prințului, presupunându ca le-au avut, a fostu năsioru de împlinitu. Reasumandu numită făță de Colonia, conchide, că urme însemnate politice nu va fi lasat în Berlinu calatoria Prințului, dărădă primirea ce a avut, va fi contribuită la înțărarea referinților celor amicale între Franța și Prusia și la cea a păcii generale.

Pre cînd diariile inca nu inceta de a raportă despre dovece miscări tumultuoase în Franța, vinu de alta parte cu scirea, că în securt va apărea în Parisu o broșura din pénă lui Napoleon III, carea va pleda desarmare generală în Europa.

In orientu, pre lângă tōte desmintirile agitației, ori de cînd fățu va fi, totu nu se poate desmiti. Cele ce publică și noi mai la vale constatătă existența unei comitete bulgare în tōta formă.

Romania are o rolă principală în cestinile din orientu. Pressa europeană ia notitia despre tōte intemplierile de acolo. — „Tiéră“ publicată în nr. 43 o

epistola, după cum dice dela o persoană de o adeverata greutate, în care desputeresc cu totul assertiunile ministrului Brăteanu, ce să le fă rostitu acestăi în otelul „Concordia“, pretendind că Napoleon, cu ocazia întâlnirii dela Salzburg aru fi promis Princepsale romane Austriei. Epistolă afirma că Austria a declinat dela sine ori ce propusă de fățu acestăi cîndu-i se facea acăstăi de Russiei și că la Viena aru privi anexiunea României, că celu mai mare periculu ce poate amenință Imperiul Habsburgilor. În nr. 44 publicată aceeași foile relativ la aceste urmatorele depesă:

„Paris 17 Martie. — Diarul „Le Constitutionnel“ (diarul semi-oficial prin esență) reproducând unu articulu recentu au Terre i, apăsa „asupra interesului statonnic alu Franciei pentru desvoltarea României. Elu pune în evidență între „altele ca Franța urmarea două scopuri pe malurile Dunarei: Unirea și înălțarea pe tronu a unui Domn strainu. Printul de Hohenzollern reprezintă aceea cea consideră că celu din urma cuvenu (copu) alu politicei sale Dunarene, „Constitutionalul“, vorbind de sgomotele relative la o pretinsa favorizare a unei restaurații Cuza, sau la anexarea Romaniei de Austria, „se declară autorizat“ a desminti formalu, niste alegații astăzi de „contrari“ cu politica lui Napoleon ca și cu aceea a lui Franz-Joseph.“

Delegatiunea ungurăscă.

Siedintă XIX.

In siedintă a 14 Martiu n. La ordinea dilei e bugetul pentru marina, din care cauza la măsă ministrilor siede astăzi și admiralul Tegethoff. Referentul Antoniu Zichy cetește bugetul Colom Ghiczy votăză pentru buget din cauza ca materialul de marina pre care s'a cheltuit sume enorme de bani să nu se strice acum; mai departe pentru că atacuri mai mici pre mare să le pătească respinge. De alta parte o flota mare monarchă nu poate desvolta pentru ca nu are litoral astăzi de mare și nici atâtă negozi și bogătate. Bugetul aru putea fi și aru trebui redus în multe părți ale seale; din considerațiile de mai susu și din cauza ca natura bugetului e transitorie. Cu această se încheia desbaterea generală și se trece la cea specială. Radics, venindu desbaterea asupră academiei marine siumane propune, că intrarea în academie astăzi să se facă puțină și pentru juriu ungurăsc. Presedintele observă însă că expresiunea de a se face puțină și a intrarea să se indepte în inteleșul: că greutățile să se înfățească.

Contele Ant. Mailath vorbesce despre ne-

sitatea cea mare de a aduce sacrificii pentru marina. O sumă mare receru numai exercițiile său de prinderile, cari trebuie să se facă pre mere. Însemnatatea marinei nu aterna atâtă dela multimea nailor, cătu dela scola și virtutea trupei marine. Motivăza acestăi cu atenția ce a datu inca România cei vechi poporului dalmatinu, carele a fostu în tōte tempurile renumită pentru marina; asemenea se provoca la republiea venetiana, carea inca tine forte multe de a posedă Dalmatia cu poporul celu atâtă de dedatul la ori ce întreprindere pre mare.

Cătu pentru însemnatatea unei marine discipline și bine de prinse, se provoca la luptă din 1866 la Lissa. Este astăzi dura pentru sacrificii în favoarea marinei. Prește totu se incuviintă că erogate ordinare pentru marina 7,508,477 fl și se insarcinează o comisie cu elaborarea unui raport în privința acestăi, carele să se asterna delegației senatului imperialu.

Vine acum raportul comisiei pentru unu estraordinariu în favoarea armatei terestre (de uscat) și votulu separatu alu stângiei privitoru la acestu referat. Dupa unele întrevorbiri ale lui Colomanu Ghiczy și reprezentantele regimului Erkóvici vine la cuvenu Ivánka și afirma, că sună din votulu separatu e de ajunsu pentru înarmarea a 500000 combatanti cu pusci de cele noște, cari sunt destule pentru de a respinge atacul celu din taină. Décă legislația aru face cu putință o înarmare și mai numerosă, atunci aceea va îngriji că să se facă. Fortăriile nu le privesc vorbitoriu de afaceri comune, și astăzi nu votăză nimică pentru radicarelor lor, asemenea nici pentru casarme, a caror clădire trebuie să fătă trebă comunelor, pentru că comunitatele tragă folosu materialu din presentia garnizoanelor.

Va răady atrage atenția delegației asupra impregiurării, ea nu numai ormele facă pre o armă gătă pentru evenimente grele, ci aci mai vine a se consideră și multiamirea poporului și increderea armatei în sine. Arata că în Germania suntu 200 reuniuni gimnastice cu 200,000 de membri și 240,000 datatori la semnu, precăndu la noi reuniiunile de fățu acestăi suntu espuse la o sumă de greutăți și precăndu la noi pentru fiecare punct de pulbere de pusca trebuie facutu o petitie. In alte părți comandanții se facu duci în campu de bataiă; la noi e lucrul înforșu.

Paulu Szontagh dice că e pentru votulu separatu din cauza, că majoritatea nu a demisrat lipsă de a incuviintă unu estraordinariu. Ca sunt bani destui în cassa inca nu e demisratu.

Representantul ministerului de resbelu Bela

Poziția.

Poesie populară română

adunate de

D. V. ALESSANDRI.

(„Convorbiri literare“)

Poesii populare ale Românilor, adunate și intocmite de Vasiliu Alessandri, tiparite cu spesele asiliului Elenă Dömna. 1 vol. în 8-0, VIII și 416 pag. București. Tipografia Imperatorilor asociați, 1867. Prețul 1/2 galbenu.

Dinastică română nu și-a îndeplinitu inca datoria ei către colectiunea de poesii populare publicată de D. V. Alessandri. Mai tōte foile *) noștre periodice însemnăza în rubrică intereselor, de cari promită a se ocupă, și cuvenul de literatură, însă mai tōte suntu de o negligentă remarcabilă pentru această parte a vietiei noștre publice. Noi suntem cei dintâi a admite, că pentru multe din producții literare ale românilor tacerea absolută este inca sentința cea mai blanda ce o merita, dără cu atâtă mai multu cindu: este vorba de o publicație că aceea a D. V. Alessandri, tacerea ne pare o lipsă de conștiință.

„Convorbiri literare“ indată la aparținărea ocului în cestină, și au împlinitu datoria de a-lu anunță în cîteva renduri caldurăsoare publicului ce-

titoriu. Însă acelu anunț alu momentului nu este îndestulu pentru cerințele criticei literare, și noi profităm cu placere de ocazia, că ne oferă D. Redactorul alu acestei foi, pentru a reveni inca odată la carteau D. Alessandri. Căci pre lângă rangul necontestabilu ce această colectiune de poesii ne pare a ocupa înaintea tuturor publicațiilor din ultimul deceniu alu literaturei noștre, (unu rang, care — ce e dreptu — nu era pre greu de dobenit), carteau D. Alessandri este și va remăne pentru totu tempulu unu tesaurus bogat de adevărată poesie, și totu deodată de limba sănătoșă, de notitie caracteristică asupră destinelor sociale, asupră istoriei naționale, și cu unu euventu: asupră viaței poporului român.

D. Alessandri imparte poesiele, culese și în locmite de d-sea din gură poporului, în Balade (Cântece betrânesci), Doină și Horă. În ele găsimu poesiile întregului popor: Moldova și Țără Montenegră, Transilvania și Besarabia suntu egalemente reprezentate. Aprîpe la făcă poesia, la făcă-alusione socială din ea, la făcă-cuvenu mai greu, D. Alessandri a făcutu note explicative, care în cea mai mare parte a loru adaugă la meritul cărtiei și cuprindu observații pline de interes. D. e. pentru introducerea poesielor noștre cu „frundia verde“ astăzi urmatoreea nota:

Cele mai multe dintre cântecele populare încep cu „frundia verde.“ Această provine din iubirea românilor pentru natura inverdită. Primavera cu ceriul ei albastru, cu dulcea sea caldura, cu insuflătirea cea aduce lumei amortite de viorele ierniei, nasce în inimă românilor doruri tainești, porniri entuziasme carele i-lu facă a uită suferințele trecutului și a visă dile de iubire, de vitejie.

Lui i place cindu, vine primavera cea verde,

a se intinde pe earba, a se retace prin lunci și codri, a căntă și a poemă din frundie, a se scaldă în lumină soarelui și în aerul parfumat alu cîmpului. Frundia cea nouă însuflare cântece pline de o melancolie adenă, ce exprimă jelea unui trecut de marire și aspirarea către unu viitor măretiu.

Frundia verde ce incununa cântecele populare servă totu odata de caracteristica cântecului. Astfel, cindu subiectul este eroicu, cindu elu cuprinde saptele unui vitezu, poetul alege frundiele de arbori săi de flori ce suntu în potrivire cu puterea și cu tineretă, precum frundia de stejaru, frundia de bradu, frundia de bujor, căci voinicii baladelor suntu nălti că bradulu, tari ca stejarulu și rûmeni că bujorulu. — Cântecele de iubire se încep cu frundiele de lacrimă, de sulcina, de busuiocu, pentru că aceste flori după crederea poporului au o menire fermecătoare. Cindu e cântecul de durere său morte, elu preferă frundiele de măracina, de mohoru, etc.

În legendele și în baladele, unde figură copile frumosă, aceste suntu intovarăsite de cele mai gîngănești flori ale cîmpielor, poetul le incununa cu ghîrlănde mîrositoare de frundie de viorele, de trandafiri, de mîcunișele etc., și astfel se poate cunoaște subiectul unui cântec chiaru dela celu înălțu versu.

Români dovedesc prin această formă poetică ale improvizărilor lor, o să mai strinsă rudire cu fratiile lor din Italia, căci în cântecele populare ale Umbrilor, ale Ligurilor, ale Pisenilor și ale Pie-montezilor, frundia e înlocuită prin flore. De pildă:

Fior de viole
Li vostri ochietti furono le strale
Che fece la ferita che mi dole, etc.

Fior de cereșa
E d'una siepe di mortella e roza

*) Nu e vină foiloru, ci a putințului interesu de scrisu, ce domnește în o parte însemnată a inteligenției noștre. R. T. R.

Ghyczy da dechiaratiuni numai asupr'a unor puncte, cari receru neincuugurata deslucire. Ceea ce privesce procurarea armelor, regimului nu i se potu face imputari ca s'aru fi grăbitu. Elu a făcut probe, în fine a trebuit să se decida pentru un sistem din cele probate. Pentru că sa se păta procură acum arme in o măsura mai mare trebuie masină, pentru ca numai cu aceste se păte face procuratiunea mai cu înlesnire. Introducerea armării generale va cere multe arme, impregiurarea acăstă e pentru regim, carele sa nu stea atunci sa accepte pâna se voru face armele.

Ce se atinge de fortăretie, inca subcomisiunea a trebuit să recunoșca, ca aici suntu cestiuni de deslegătu, cari se potu deslegă numai preste totu. De aceea s'a și emis o comisiune specială, carea sa erueze tōte recerintele și tōte defectele. Dupa scintia lui părțile nordice ale Ungariei și linutul Galiei in apropierea Carpaților au lipsa de întărituri. Comisiunea e insarcinată sa caute și modalitatea cum sa se păte in tempu de pace luă măsuri grabnice in direcția acăstă. Ministrul de resbelu m'a insarcinat să dechiaru ca resultatele preliminarielor comisiunii acesteia se voru astern celei mai de aproape delegatiuni pentru că sa aduca decisiune.

Dupa acăstă indreptă atenționea delegatiunei asupr'a momentuosității objectului din intrebare, promite ca regimul va cauta că lucururile odata incepute sa se termine cu spese cătu mai putine și asiā rōga pre delegatiune sa voteze propunerea, pentru că sa se păte acoperă spesele neincungiuibile.

Dietă Ungariei.

Din cele trei siedintie a le casei deputatilor dela 11, 14 și 16 Martiu însemnămu ca in cea dintai sa face dispozituna pentru tiparirea mai multor exemplare din carteas rosie, ca sa se păte împarti între membri. Mai departe deputatul cetăției Aradului recomanda o petiție a municipalităției de aceiasi nume, in carea se exprima dorința, ca din recerutii cei noi sa se formeze unu corp de armata numita „honvedi“.

In cea de a doua raportea comisiunea de petiții. In cea de a treia incunoscintieza presiedintele ca in Sabiu s'a alesu G. K. app deputatul și despre starea lucrului cu investigarea alegerii dela Oravita.

Se asterne apoi o petiție din partea unei reuniuni gimnastice, carea se rōga de unu ajutoriu din fundul tierei. La interpellatura despre drămurile de feru ce sa inlesnesca comunicatiunea intre Ungaria și Galitia, respunde ministrul contele Miko, ca s'a intielesu asupr'a acestui cu regimului de dincolo de Laita. Despre locul pre unde are insa sa

trăca drumulu in Galiti'a nu pote respunde, din cauza, ca cei insarcinati cu cautarea locului acestei au reportat nimica.

Türr despre democrația.

Sub acestu titlu publica „Hazánk“ o coventare a lui Türr, care o au tinută in caleatora sea in comitatul Bács.

„Democratii nostri comitu o erore, de către voiesc a domini prin agitatione; cuventul democratia este abia după nume cunoscutu, și ei voiesc dejă a o face domnitória. Se amintesc ungurilor poporului americanu; insa nu trebuie se imprumutămu dela o lume nouă materialulu, spre a funda democratia unguresca. Americă se transformă neincedat de acele spirite infocate și nedisciplinate, pre care Europa cea vechia nu le-a pututu indestăli, și cari in vîcu si pururea se luptă pentru o sorte mai buna. Republică americana au fostu constrinsa, de a dă legilor și obiceiurilor sele nu numai o directiune mai libera, ei chiaru un'a anarchica; asiā au devenită unirea naționale a statelor unite, și nu se află nici un felic de asemeneare între giurăstările loru și ale noastre. In Americă nesuiește fia-care a trăit după lucrul seu, noi insa voimă a domni fără lucru. Acolo astăma egalitate in respectarea reciproca u unui'a catra altulu, aici acăstă se arunca cu tina. Acolo și cu deosebire in Engleră, se intrepune parlamentul întregu pentru băjocură, ce i se intempla unui'a din membrii sei; noi inse facem de risu pe cei mai nobili și a patrui, ba inca fara pedepsa i declarăm de tradator.

Că democratia se-si păte duce rol'a ce și au luat'o in indeplinire, trebuie ea sa se reintorce la acele principie, din care se compunu principiile fundamentale a existenției săle, și acestea suntu: intelligentia universale, independentia individuale fundata pe fericirea comună, a caroru urmare naturale este egalitatea sociale.

In patri'a acăstă este privindu de josu in susu fiacare unu democrat, privindu de susu in josu e fiacare unu aristocratu. Intrebati-ve Dniavóstra insi-ve, ca posedemus noi atribulele recerute, pentru a ne puté numi democrat. Noi nu trebuie democratia sa o lingusim cu se o crescemu. Lumină inşa arată adeverulu, că o antitesa neinvinsă a tuturor acelor'a idei retacile, ea le descopere și face se piéra tōta temere. Din aceste urmeza, ca problema principale a educatiunei este, a face, a cunoșce nu numai drepturile cetățienesci, ci și detorințile cetățienesci.

Pentru unu poporu, care imprascie semintă intelectuale, nu este nici unu seceriu seracu. Deci parola ungurilor sa nu fia numai — precum au

fostu acăstă la stramosii loru — agricultură, ci și comerciul și industria și dezvoltarea științei. Comtele Ludovicu Battyányi au disu: trebuie sa transplantăm știința chiaru și in corturile tiganilor.“

Statutele organizației secrete a Bulgarilor.

Diurnalul „Osten“ comunica statutele comitetului secretu a insurectiei bulgare, a suna in modulu urmatoriu:

§ 1. Macsim'a cardinala a organizației secrete a Bulgarilor este: strict'a observare secretului, activitatea și strădania membrilor.

§ 2. Scopul organizației este: eliberarea patriei, fia spre a funda o Bulgaria independentă, — fia o Bulgaria de sine stată, cu autonomia deplină in privința afacerilor sale interne sub suzeranitatea Portei, — fia spre a întemeia o confederație cu popoarele colocuite.

§ 3. Membri organizației păte si: fiacare patriotu onestu bulgaru, care depune juramentul, și se obligă a conlucră din respunerii pentru eliberarea Bulgariei.

§ 4. Toti membri organizației secrete se impartu in membri ordinari și in membri ajutatori. In fruntea organizației intregi sta comitetul centralu.

§ 5. Totu membru de actiune este in cetatea său statulu, unde e tramsu, capulu organizației secrete și conducătoriul actiunei și formă unu comitetu sprijinitoriu, indata ce au aflatu celu putin 7 barbati incredinti.

§ 6. De 6 ore ce poporul bulgaru nu are unu regim naționalu și o reprezentantia naționale, asiā la casu de trebuită pasiesce comitetul centralu alu organizației că reprezentantul poporului inaintea publicităției.

§ 7. Comitetul centralu sta in legatura nemijlocita cu comitetele singurative de actiune, care sustau in Bulgari'a, Romani'a, Serbi'a, Rusi'a și are putere disciplinaria neconditionata asupr'a acensor'a.

§ 8. Totu membrul de actiune platesce la primirea sea sum'a de doue lire și are de a dă pe fiacare luna câte unu icosarn. Totu membrul ajutatoriu da pe luna 2 sfanti. Afara de aceea se primesce cu multiamita tolu darulu de buna voia.

§ 9. Casariul fiacarui comitetu da rationiciu lunariu despre percepție și erogare. Prisointia se predă de catra presedinte cassei comitetului centralu.

§ 10. Nu este iertatul, a luă orecari insem-

Io la vorrè siepa la vostra casa.

Fior di mela

Vattene a casa che mamma ti chiama,
Mamm'a ti chiama e lo mio core pena.
etc., etc. (pag. 92—93).

Alte note se referu la vieti'a familiaria, la datele și superstițiunile poporului român. D. e.

Români au multă dragoste pentru copii. Candu unu copilu e singuru la cas'a omului, elu este numai unice lulu; candu suntu doi, ei suntu chiamati ochii capului; iéra déca cătă moře vre-unulu dicu plangendu ca l'a indragită Dumnediea. (pag. 48—19).

Candu inelu-a rugini,
Sa scii, draga, c'oiu mur'i.

In povestile, in legendele și in baladele românesci se gasesc o multime de idei poetice și de imagini raportore, precum inelul ce ruginesc, și anul cu naframei ce se topesc in ajunul mortii unui omu. Pe lângă minunile din povesti, palaturi de cristal zidite pe munti de otelu, copaci crescenti pâna in noui și purtându in virfulu loru cuibul de dina, erghelii de cai selbatici care esu năpteau din sinul mărilor că sa pasea poenile codrilor, paseri maiestre ce aducu vesti de pre ceea lume, pagure uriesie a căroru cuiburi suntu in fundulu pantimentului, zmei ce rapescu fetele de imperati, sierpi mari ce stau culcati pe paturi pietre scumpe, iarba ferului care deschide zevorele cetăților, iarba sierpelui ce invie mortii vindecându-le ranile, poduri de argint cu capaci de aur in care cresc mere de rubinu și canta paseri de brilliantu, etc. etc., gasimur mere de auru care, aruncate josu, se prefa cu palaturi imperatesci, furci de argintu

carele toren singure, peatra de teaca a santei Mercurie, peria sfintei Joi, și stergherulu sfintei Vineri, date de tustrele tenerului Fetefrumosu ca sa-i fie de ajutoriu cându laru ajunge Zmeii. Peatra de teaca aruncata in calea Zmeilor se schimba intr-o stinca inalta pâna la ceru, peria intr'unu codru desu in care nici ventulu nu resbate, stergherulu intr-o mare lungă și lata ca fată a pantimentului. Zmeii trebuie se macine stinca, se dobore codrii și se sörba apele marii pentru ca sa ajunga pe Fetefrumosu. (pag. 22.)

A trage in 41 de bobi este unu obiceiu forte respandit la Români. Bobii prevăstescu viitorulu fetelor și a flecailor, și cându, după deosebitele imparieli in diece gramedi, și in optu, și in cinci și in trei, ramane unul pe din-asara, bobulu soitoru, atunci negrescă persoană dorita vine, dorulu se implinesc. (pag. 234.)

Români au multe credarii in privirea sierpilor, unele intemeiate pe istoria, altele nascute din inchipuire. Asia gasimur in povestile și in baladele loru nisice fintie fantastice sub numele de Balaui, cari au trupu de sierpe și grau omenscă, și cari cându sa luptă cu vitejii Fetefrumosi, se lovesc cu ei in buzdugane, ear cându alunga vre-o prada, o alunga cu o falca'n ceru și cu una in pantimentu. Inse ei suntu toldean'a invinsi de catra Fetefrumosi și taieti in multe bucati carele cearca a se impreună pâna ce asfintesc sōrele.

Acei balauri se radescu cu Dragonii poporilor Apusului. Că și acestia, ei suntu pazitori de comore și de fete mandre de imperati, rapite de densii.

Români credu inca ca petrele scumpe se formează din spuma gurei sierpilor, și ca cuiburile loru sunt adevarate comore de brillianturi și de rubini.

(pag. 12.)

Acete și multe alte note ale Dlu Alessandri sunt unu adevarat repetitoriu pentru cunoșterea vieții susținute a poporului nostru.

Trecedu acum la insa poesiile publicate in volumulu ce ne ocupa, amu dorii sa ne dâmu in câteva cuvinte séma de impresiunea binefacătoare de care ne pretunde lectur'a loru.

Ceea ce le distinge mai in totu in modulu celu mai favorabilu de celealte poesii ale literaturii noastre este naivitatea loru, lips'a de ori si ce artificiu, de ori ce dispositiune forțata, simtiemantul naturalu ce le-a inspirat. Sunu două moduri de a privi lumea care ne incunjură: cu reflectiunea rece, speculativa sau speculatoră, și cu inim'a plina de simtieminte. Din celu dințai modu esu pentru literatura cărțile de știință, din celu de alu doilea, productele de arte. Ceea ce constituie defectul opărilor de arte celor rele este confundarea acestoru sfere, este lips'a de inspirare sentimentală și producerea sub impressiunea reflectiunii. Cei multi poeti ai nostri canta fără cauza naturală, simulă inspirări ce nu-i agită, descriu sentimente ce nu-i insultă, și nu este o exceptiune junele de 17 ani, care in anul trecutu tramsese subscrismul unu caetu de poesi plini de „ilusiuni perduite asupr'a secului femeiesc“. In acești ómeni nechiamati și nealesi predominesc calculul, ii iau pen'a in mâna, fără a sei inca, ce se cante, se decidu mai intâi a face a „o poesie“ și apoi i-si resfoiesc inim'a pentru a găsi o materia convenabila, și astfelii productul loru face o impressiune totu asiā de rece că și reflectiunea din care s'a compus.

O balauru vîzută (Va urmă)

nari in scrisu, la casulu celu mai estremu au a se intrebuinta cifrele, care trebuie sa fie cunoscute membrilor singuratici ai organisației. Daca cere trebuinta, se voru arde indata si aceste insemnări de cifre. Raporturile si anuntiurile se facu verbalu prin curieri.

§. 11. Membrii se voru judeca pentru tota abaterea si tota fapt'a culposa de catra unu tribunal secretu a comitetului centralu, si sentint'a se executéza indata.

§. 12. Datorintiele comitetului centralu suntu:

a) Conducerea tuturor comitetelor.

b) Representarea natiunei in totu loculu unde e de trebuinta.

c) Primirea tuturor scierilor mai insemnate a proclamatiuilor, adreselor etc.

d) Se pune in legatura cu staturile, negocieaza cu ele si cu tota comitele externe si cu regimurile loru.

§. 13. Datorintiele comiteturilor filiale suntu:

a) A raspandi ide'a de independintia in poporu, si a lucra intr'acolo, ca in poporu sa suscileze o sciint'a de sinesi si cunoșcerea de sine.

b) A conlueră din resputeri pentru realizarea libertati si a independintei si spre scopulu acest'a a se servi de tota mediele morale si oneste.

§. 15. Totu ce e mai insemnatu, si s'ar poté face cu prospectu la unu succesu pentru inreprinderea natiunale, trebuie a se asierne comitetului centralu spre darea de opinione.

Varietati.

***(Academia de drepturi din Clusiu) Comisiunea emisa in caus'a strasformarei academicii reg. de acolo se pusu in contielegere cu colegiul professoral a institutului medicu chirurgic si impreuna cu acesta au linitu in 16 a. I. c. o consultatiune care au durat uia intréga. S'a consultatu despre momentosulu objectu in a carui maxime capitale s'au si unito. Pentru elaborarea temeinica a singuraceelor obiecte a acestei cestii, s'au impartit comissionea in sectiuni, care lura neintreruptu, pentru ca precum se aude comissiona are de a substerne operatulu intregu gal' a deja in 3 dile la locurile competentinte. Acestu operatu se va predá apoi la timpulu seu si publicitatei spre aprobare. Acum odata nu putem decat in a impartasi scirea imbucuratoriu, ca o impartire buna si o crutiare corespondatoriu aducu posibilitatea cu sine incatul facultatea va cere o dotatiune forte mica dela statu cu ajutoriul fondului sustatoriu si in relatiune catra scopulu ei celu urare. Subveninuca productiva cu atatul mai putinu nu ova denegá regimulu patrioticu cu catu elo insusi conduce redicarea acestui institutu de inyatiamentu. Vediendu ca totusi detoresce Transilvanieci ceva desdaunare pentru multele folose carle le pierde Transilvania prin uniune.

***(Lad. Böszörényi) Dupa „M. U.“, au indreptatu in i. a. I. c. o suplica catra tribunalel de presa in care se roga pentru o noua pertractare. Aceasta suplica insa sa fie fostu deocamdata refusata prin rezolutiunea din 7 a. I. c. de a se pretinde unu dreptu la o pertractare noua, meritorice insa sa nu sia fostu rejeptata seu denegata. Böszörényi in 10 ale I. c. au inaintat o plinsore noua, in care cu provocare la ordinatiunile ministeriale respective desfasuia starea lucrului.

***(D. Dionisie Craifalénu, d. Stefanu Emiliyanu, d. Ignat. Diaconovici si d. Stefanu Miclea se declarara de cetalieni romani, in usulu tuturor dreptorilor politice.)

***(Monitorul) Romaniei publica unu digniaru alu consiliului de ministri, prin care se otaresce a se da postele cu brevete, si decidea se tiné licitatii pentru acesta in trei renduri la 45 dile de intervalu: Cea dintai va fi dela 15—18 Martie, a doua dela 1—4 Aprilie, si a treia dela 15—18 a celeiasi luna, la cateva din resedintele principale de districte.

***(Suntu acum patru ani de candu s'a constituita societatea „Ateneului Romanu“ cu scopulu de a redescpta in anima concetatiilor nostri cultulu adeverului, binelui si frumosului; de a-lu desvolta, in mijlocul preocupatiunilor ingrijitore de totu felul ale templilor de fatia, prin obiceiul ocupatiunilor mai linisite ale literaturii si ale artei; de a-lu intar, in contr'a absorbirei generale a spiritelor de catra luptele passionate ale politicei,

prin propagarea si desvoltarea tuturor mijloacelor cari potu inaltia intelligent'a si inobila sufletul.

Ateneul a facutu primulu pasu in acesta cale, inaugurandu pentru intai' ora la noi conferintele publice. Bine-voitorele simpatii si stăruintia cu care publicul capitolui de tota clasele a incungirat neincetatu tribun'a acestor conferintie, intinderea ce ele au luat in tota tiert'a, ne-au dovedit ca silintele Ateneului respundeau la o trebuinta reala, la unu simtiementu generalu.

Ateneul face astazi o noua incercare spre a complecta opera inceputa, si deschide o seria de serate Literarie-Musicale; intindiendo astfelu cerculu activitatii sele, elu cauta, prin concursulu artelor celor mai ideale, music'a si poesi'a, a da pre langa satisfacerea spiritului, o mai larga multiamire si aspiratiunilor animei, si cerintelor imaginatiei.

Seratele aceste voru incepe Dumineca 3 Martie curentu, si voru urma regulata la intervalu de optu sau diece dile; program'a speciala se va publica prin diarie inainte de fiecare serata.

Déca Ateneul a luitu otarie a pune la aceste serate unu pretiu de intrare, nu a facut o decat in vederea scopului specialu la care a destinat produsulu loru, acel'a de a redicá unu edificiu mai apropiat si mai incapatoriu pentru serate musicale si pentru conferintie.

Ateneul are credintia de a puté dovedi ca in tiert'a nostra, sciintia si arta potu sa-si radice in sesi temple. Bucuresti, 1 Martiu 1868.

Stimatiloru meu amici si cunoscuti, de la cari nu mi-am pututu laia remasu bunu, le dieu prin acest'a unu sinceru Adio.

In agendele mie incredintiate ca aparatoriu in cause criminale me va reprezenta Domnul Avocat Dr. Demetru Racuciu (pe visu — Wiseengasse — Nr. casei 212), catra care se potu adresá clientii mei.

Sabiu 20 Martiu 1868.
Dr. Constantin Tomasciu
Adjunctu la c. r. procuratura in Lemberg.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii vacante de invetitoriu in comunitatea gr. or. Branescu, ce e ingremata maritului Comitatului Carasiului si Protopresbiteratului gr. res. alu Fagetului, se scrie prin acest'a concursu.

Cu acesta statiune suntu imprenute urmatorile emolumente anuale:

a) in bani gata: 105 fl. v. a.
b) in naturalii: 20 metri de grati; 20 metri de cuciuru; 100 punti de clisa; 100 punti de sare; 15 punti de lumini; 10 orgii de lemn; jumetate lantii de livada si curtiru liberu.

Doritorii de a ocupá acestu postu de invetitoriu voru avea indiestra petitiunile loru concursuale — timbrate dupa cuvintia — cu estrasu de botezu, cu atestatu despre absolvarea cu sporiu bunu a cursului pedagogicu in institutu preparandialu din Aradu, apoi despre servitulu de pana acum si purtarea loru morale si politica, si astfelu indiestrate le voru substerne Venerabilului Consistoriu dreptu-maritoriu alu Caransebesului pana in 4/16 Apriliu a. c.

Caransebesiu 19 Fauru 1868.
Consistoriul diecesei Caransebesului

Nr. 33—3 Concursu.

Spre ocuparea statiunii notariale din comun'a Vale se deschide prin acest'a concursu pre langa unu salariu anuale de 200 fl. v. a. cuartiru si 3 orgini de lemn.

Doritorii de a ocupá acest'a statiune debuie pe langa limb'a romana se mai scie celu pucinu si cea germana. Petitiunile au de ase astere la Inspectoratul Sc. Selistei in Sabiu pana in 15 Aprilie st. v. cu documente valide despre servitulu de pana atunci si despre qualificarea studiilor.

Eibiu in 2 Martie 1868.

Inspectoratul Sc. Selistei.

Nr. 29—3 Esercire de concursu.

Spre reocuparea postului devenit vacantu de unu invetitoriu gr. oriental in Kohldorf langa Szaszka se scrie prin acest'a concursu.

Competentii la acestu postu, cu carele e imprenutu unu salariu anuale de 126 fl. —, reletu de lemn 6 fl. 30 xr., pentru scola de Dumineca 8 fl. 40 xr. si locuinta naturala seu inchiriatu, — au a-si asterne cererile loru scrise cu man'a propria, pre langa aretarea etatei, stărei si moralitatii loru si despre capacitatea castigata in specialitatea de invetitoriu — in terminu de 6 septamani dela diua escrierei de concursu, la venerabilul Consistoriu diecesanu gr. or. in Cara nsebesiu. Vien'a 26 Fauru 1868.

Drecluinea generala
a Societatii c. r. priv. austri.
de drumuri de feru ale statului.

35—3

EDICTU.

Ioann Scarneciu, care cu nedreptate si-a parasit pre legiuia sea socia Ana Scarneciu ambii acestia gr. res. din Stena de doi ani trecuti, fara de a se sci in presentu unde se afla, prin acesta se citeza ca in terminu de una anu si o di sa se infatiosiedie la subscristu scaunu protopopescu, ca la din contra in intielesulu SS. canone ale Bisericei noastre se va da hotarie parei radicala asupra-i si fara de elu.

Scannulu protopopescu ortod. res. alu Cahalmului. Draosu 19 Fauru 1868.

Ioann Losifu
Adm. Prot.

Nr. 12—1

EDICTU.

Aronu Necsira din Comuna Gusteritia, in scaunu Sabiu lui, care acum de patru ani, au fostu incaminat, si prosecvat, la mai in josu subscristu scaunu Protopopescu, procesu divorzialu de legiuia sea socie Linda lui Nicolae Dordea, din Bangardu scaunu Sabiu lui si care inca din Lun'a lui Augustu 1867 fara de a si solicitatu si ascryptat finita decisiune a procesului seu, parasindu si pre legiuia sea socie, si pruncutulu laolata procreat, fara de a si provede a cuvele de lipsa, spre hran'a vietii, au trecutu in principale romane unite, unde, si de presentu se afila, daca find ca, in deosebi, loculu petreceri lui, nu se scie, prin aceasta se provoca, ca cele multi, dela datulu de fatia, in terminu de unu anu de dile, se stea satia la ateratoriul Foru matrimonialu, ca asi si se pota obti' cauza densilor in merito, caci la din contra, la intielesulu ss. canone a bisericei noastre gr. res. si in absentia lui se voru otari, cele ce se voru afli' cu cuvintia.

Scannulu Protopopescu gr. res. alu Tractului Sabiu lui.

Sabiu 4 Martiu 1868.

Ioann Panoviciu.

Protopopu.

Nr. 29—3

EDICTU.

Zacharia Calbeaza din Daisior'a, Comitatul Albei superiore, in Transilvania, carele mai bine de patru ani si-au parasit cu necredintia legiuia sea socie pre Magdalina Radu totu din Daisior'a, si pribegesce in lume, se provoca ca in terminu de 3 luni sa se presentedie inaintea subscristu foru matrimonialu, caci la din contra, procesulu divorzialu asupra-i porntu, se va decide si in absentia densului, in intielesulu prescriselor s. s. canone bisericesci.

Hasiufaleu in 20 Fauru 1868.

Forul matrimonialu gr-res. alu Tractului Protopopescu alu Palosului.

Ioann Ghaj'a

Adm. prot.

Nr. 14—3

EDICTU.

Maria Criveti din Hermanu, care de doi ani a parasit cu necredintia pe legiuilu ei barbatu Dimitrie Rucareanu cu döue Copile mici, totu de acolo, fara a se sci loculu aflarei densei, se provoca prin acesta, ca in terminu de siiese luni, dela datulu de fatia, sa se infatiseze inaintea subscristu, foru matrimonialu, caci la din contra se va decide procesulu matrimonialu porntu asupra, si in absentia bila intielesulu. Canone ale bisericei nostru ortodoxe resaritene.

Brasieu in 25 Fauru 1868.

Scannulu protopopescu ortod. res. alu Tractului Brasiovului alu II.

Ioann Petricu.

Protopopu.